

මෙහිදී එකී ස්තෝත්‍රද්වයේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණ පිළිබඳ සංසන්දනාත්මකව කරුණු අධ්‍යයනය කෙරේ.

'ස්තෝත්‍ර' වචන විග්‍රහය

ස්තූ ධාතුවෙන් නිපන් ස්තෝත්‍ර ශබ්දය ප්‍රශංසාව, ස්තූතිය, වර්ණනාව, පැසසුම, තොහුව, ගුණ ගායනාව, ප්‍රශස්තිය යන අර්ථ ප්‍රකාශ කරයි.¹ ශබ්ද විද්‍යාත්මකව, ස්තෝත්‍ර > තොහුව යනුවෙන් සිංහලයට පරිවර්තනය කරගත හැකිය. එහෙත් සිංහල ජන වහරට වඩාත් සමීප වන්නේ 'ස්තූතිය' යන යෙදුමයි. ස්තව, ස්තෝම යන සංස්කෘත වචනද ස්තෝත්‍ර යන්නට සමීපාර්ථවල යෙදේ. ද්‍රව්‍යස්තෝත්‍ර, කර්මස්තෝත්‍ර, විධිස්තෝත්‍ර, අභිජනස්තෝත්‍ර යනුවෙන් ස්තෝත්‍ර වර්ග හතරක් මත්සාපුරාණයේ සඳහන් වන බව ශබ්දකල්පද්‍රූමයේ කියවේ.²

ස්තෝත්‍රවල මූලික අරමුණ වන ප්‍රශංසා කිරීම හෝ වර්ණනා කිරීම සාග්වේදය දක්වා දිවෙන බව ආරම්භයේදීද සඳහන් කරන ලදී. සාග්වේදයේදීද ස්වභාව ධර්මයේ එක් එක් අංග දේවත්වයෙන් සලකා ස්තූති කරයි; ප්‍රශංසා කරයි. ඇතැම්මු තමන්ගේ පව් කමා කරවා ගැනීමේ අදහසින් එසේ කරති. සාග්වේදික සුක්තවලදී දෙවියන් ප්‍රශංසා කිරීම මගින් තක් කාලීන ජනයා අරමුණු කිහිපයක් සඵල කර ගැනීමට අපේක්ෂා කළහයි සිතිය හැකිය. ඒ අතර,

1. වරින් වර විවිධ වේශයන් ගනිමින් තමන්ගේත් තමන් අවට පරිසරයේත් පැවැත්මට බලපෑම් කරන සොබාදහමේ දෙවියන්ට තම බැගෑපත් බව ප්‍රකාශ කිරීම
2. තමන්ගේත් තම පවුලේ සාමාජිකයන්ගේත් ජීවිත ආරක්ෂා කර දෙන ලෙස දෙවියන්ට ආයාචනා කිරීම
3. තමා විසින් සිදු කරන ලද පව් කමා කිරීම
4. සොබාදහමේ දෙවියන්ට තම භය පක්ෂපාතිත්වය, ගෞරවය පෙන්වීම

ගණේශාඡ්ථෝත්තරශතනාමස්තෝත්‍රය හා නාමාඡ්ථශතකයේ විද්‍යමාන සාමාන්‍ය ලක්ෂණ පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක්

- ආධුනික කථිකාචාර්ය වැලිපිටියේ ඉන්ද්‍රානන්ද හිමි

'ස්තෝත්‍ර' යන සංස්කෘත වචනය 'තොහුව' යනුවෙන් සිංහලයට පරිවර්තනය කර ගත හැකිය. කිසියම් සුවිශේෂී පුද්ගලයෙකුගේ ගුණ සමූහය අනවශේෂව ගායනා කිරීම ස්තෝත්‍රයේ මූලික ලක්ෂණයයි. 'ස්තෝත්‍ර' යන වචනය භාවිත නොවුවද සාග්වේද යුගයේ පටන්ම එය විවිධ ස්වරූපවලින් භාවිත කර ඇත. සාග්වේදයේ සඳහන් වන සෘච්චි හෙවත් ස්තූති ගීතිකා ඊට සැපයිය හැකි කදිම උදාහරණයයි. කෙසේ වෙතත් සාහිත්‍යාංගයක් වශයෙන් ස්තෝත්‍ර නමැති රචනා විශේෂය සංස්කෘත සාහිත්‍යය තුළ ඉස්මතු වීමත් සමග දේවවාදී සංකල්පනාවන්ගෙන් ඔදවැඩී ගිය සිත් ඇති ඉන්ද්‍රියානුවෝ තම තමන් අදහන, රූපි කරන දෙවිවරුන් වෙනුවෙන් ස්තෝත්‍ර ගායනා කළහ. එපමණක් නොව, කල් ගතවීමේදී එහි බලපෑම බෞද්ධ සාහිත්‍යයටද එල්ල වී ඇත. මෙම ශාස්ත්‍රීය ලේඛනයේ එක් ප්‍රස්තුතයක් වශයෙන් යොදාගනු ලබන ගණේශාඡ්ථෝත්තරශතනාමස්තෝත්‍රය හින්දුන්ගේ දේවමණ්ඩලයේ ප්‍රමුඛ දෙවියෙකු වන ගණ දෙවියා ප්‍රශංසා කරයි. මෙහි අනෙක් ප්‍රස්තුතය වන නාමාඡ්ථශතකය බෞද්ධයන්ගේ ශාස්තෘවරයා වන බුදුරජාණන් වහන්සේ වර්ණනා කරයි. වස්තු බිජය අතින් දෙපරිදි වුවද මෙම ස්තෝත්‍රද්වයම බොහෝ ලක්ෂණවලින් එකිනෙකට සමානය. එය අහඹු ලෙස සිදු වූවක් වශයෙන් සිතීමටද නොහැකිය. ඒ අනුව

යන අරමුණු ඒ අතර වැදගත් වේ. එහිදී ඒ ඒ දෙවියන්ගේ ධීර වීර ගුණාංග ඉස්මතු කර දැක්වීම, විවිධ යුද්ධ ජයග්‍රහණ පිළිබඳ සිහිපත් කිරීම හා උදාර වර්යාවන් අනුස්මරණය කිරීම සිදු කරනු දක්නට ලැබේ.

ගණේශාඡ්චෝත්තරශතනාමස්තෝත්‍රය

'ගණ දෙවියන් හඳුන්වනු ලබන නම් එකසිය අටකින් සමන්විත තොහුව' (ගණේශ + අඡ්ච උත්තරශතනාමස්තෝත්‍රය) යනුවෙන් මෙම ස්තෝත්‍ර නාමය සිංහලයට පරිවර්තනය කළ හැකිය. මෙය මුද්ගලපුරාණයේ යමදුතසංවාද නම් කොටසේ සඳහන් වන්නකි. මීට අමතරව, ගණ දෙවියන් වෙනුවෙන් භාවිත කරන නම් එකසිය අටකින් සමන්විත වෙනත් ස්තෝත්‍රයක්ද වෙයි. ගණේශාඡ්චෝත්තරශතනාමස්තෝත්‍රය පද්‍ය දහ අටකින් සමන්විත වේ. එහි 1 - 3, 5 - 9, 11, 13, 14 පද්‍ය ඉඤ්චප්‍රා වෘත්තයෙන්ද 4, 12, 15 පද්‍ය උපජාති වෘත්තයෙන්ද 16 - 18 දක්වා ශ්ලෝක අනුෂ්ටුභ් ඡන්දසෙන්ද රචනා කර ඇත. මුල් ශ්ලෝක පහලොවේදී ගණදෙවියන් වෙනුවෙන් වන නම් එකසිය අට සඳහන් වන අතර අවශේෂ ශ්ලෝක ත්‍රයේදී එම ස්තෝත්‍රය සජ්ඣායනා කිරීමෙන් ලද හැකි ප්‍රයෝජන පිළිබඳ සඳහන් කරයි. විවිධ ස්වභාව ඇති වචන එකසිය අටක නාමාවලියක් වෘත්තයද ආරක්‍ෂා වන පරිදි රචනා කිරීම මගින් පැහැදිලි වන්නේ ස්තෝත්‍ර කර්තෘවරයාගේ දක්‍ෂතාවයි. 'ව, ඉති' යන නිපාත නිරන්තරයෙන් යෙදීම මගින් වචන අතර සම්බන්ධතාව ගොඩනගා ඇත. ස්තෝත්‍රයේ ප්‍රථම පද්‍යය ආරම්භ වන්නේ 'ගණේශ' යන වචනයෙනි. ගණ දෙවියා වෙනුවෙන් භාවිත වන සියලු අන්වර්ථ අතර 'ගණේශ' යන නාමයම ප්‍රමුඛ වන හෙයින් එසේ ආරම්භ කළා විය හැකිය. 1 - 15 දක්වා ඇති පද්‍ය සියල්ලේම අවසාන පාදය 'වදන්තමෙවං තාප්ත ප්‍රහීතා:' යනුවෙන් තබා ඇත. (එය අඡ්චකවලද ඇතැම් විට දක්නට ලැබෙන ලක්‍ෂණයකි.) ගණේශාඡ්චෝත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයේ සඳහන් ගණ දෙවියාගේ අන්වර්ථ නාම එකසිය අට දෙස සුපරීක්‍ෂාකාරීව බැලීමේදී පැහැදිලි වන්නේ එක් එක් නාමකරණයන් නිර්ණායක කිහිපයක්

මත පිහිටා සිදුකර ඇති බවයි. එම නිර්ණායක මෙසේ පෙළගැස්විය හැකිය.

1. ගණ දෙවියාගේ ශරීර ලක්‍ෂණ පිළිබඳ සලකා සිදුකර ඇති නාමකරණයන්
 උදා :- ගජානන, මහොදර, වක්‍රතූණ්ඩ, වතුර්භුජ, ත්‍රිනෙත්‍රි, ලම්බොදර, ශූර්පකර්ණ, එකදන්ත
2. ගණ දෙවියාගේ විශේෂ ගුණාංග පිළිබඳ සලකා සිදු කර ඇති නාමකරණයන්
 උදා :- වරිෂ්ට, සිද්ධිප්‍රිය, බුද්ධිනාථ, කවීශ, ස්ථීරභාවකාරීන්, ශමීප්‍රිය, සුශාස්තිදාතා, සුසිද්ධිදාතෘ, ධනප්‍රද
3. ගණ දෙවියාගේ ජන්මය පිළිබඳ සලකා සිදු කර ඇති නාමකරණයන්
 උදා :- මහෙශසුත, විෂ්ණුපුත්‍ර, පරාශරසායාත්මජ, වරෙණසුත්‍ර, අදිතිසුත්‍ර, සාර්ශ්වපුත්‍ර, ගුහාග්‍රජ, කපිලසා සුත්‍ර
4. ගණ දෙවියාගේ ධීර-වීර ක්‍රියා පිළිබඳ සලකා සිදුකර ඇති නාමකරණයන්
 උදා :- විසානශත්‍රූ, ද්වන්ද්වාරිසින්ධු, යමසා ශත්‍රූ, අභිමානශත්‍රූ, කමලසා ශත්‍රූ
5. කිසියම් සිදුවීමකට අදාළ වන පරිදි සිදුකර ඇති නාමකරණයන්ද මෙහි සඳහන් වේ. කෙසේ වෙතත් ඒ පිළිබඳ නියම ස්වරූපය දැනගත හැකිවන්නේ එකී සිදුවීමද දැනගැනීමෙන් පමණි.
 උදා :- ශමීශපුෂ්පප්‍රිය, දෙවෘත්තකනාශකාරීන්, සුරාසුරෝ: සෙවිත පාදපද්ම
6. එක් වචනයක් පමණක් සහිත නම්වලට අමතරව ෂෂ්ඨී විභක්තියෙන් සම්බන්ධ කරන ලද, තවත් පදයක සංයෝගයෙන් හඳුනාගත යුතු නම් කිහිපයක්ද මෙහි ඇතුළත් වේ. ඇතැම් විට පද්‍ය බන්ධනයේදී අනුගමනය

කළ යුතු වැදගත්ද ක්‍රමවේදයක් වන ඡන්දස ආරක්‍ෂා කර ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව එසේ කළා විය හැකිය.

උදා :- සුරාසුරෝ සෙවිත පාදපද්ම, යමසා ශත්‍රු, ගණසා ශත්‍රු

මුද්ගලපුරාණයේදී

- 1. වක්‍රකුණ්ඩ
- 2. එකදන්ත
- 3. මහොදර
- 4. ගජානන
- 5. ලම්බොදර
- 6. විකට
- 7. විස්තරාජ
- 8. ධූමුවර්ණ

යනුවෙන් ගණේශගේ අවතාර අටක් පිළිබඳ සඳහන් වේ.³ එම අවතාර අට උක්ත ස්තෝත්‍රයේද සඳහන් වේ. ඊට අමතරව යක්‍ෂයන් සමග යුද්ධ කිරීම සඳහා ගණේශ අවස්ථා හෙවත් යුග හතරකදී අවතාර වශයෙන් පහළ වන බව ගණේශ පුරාණයේ⁴ සඳහන් වේ. එනම්,

- 1. මහොත්කට
- 2. ශ්‍රී මයුරේශ්වර
- 3. ශ්‍රී ගජානන
- 4. ධූමුකෙතු

යනුවෙනි. මෙම අවතාර හතර මුද්ගල පුරාණයේ සඳහන් අවතාර අට අතර දක්නට නොලැබේ.

නාමාෂ්ටගතකය

කවරෙකු විසින් කිනම් කාලයකදී රචනා කරන ලද්දේදැයි නිශ්චිතව කිව නොහැකි නාමාෂ්ටගතකය අනුෂ්ටුහ් ඡන්දසෙන් රචිත පද්‍ය දහ අටකින් සමන්විත වේ. එහි මුල් පද්‍ය පහලොවේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් භාවිත කෙරෙන සුවිශේෂී

ගුණ නාම එකසිය අටක් සඳහන් වේ. එම පද්‍ය පහලොවේ අවසාන පාදය එක සමානය. මීට ඉහතදී සඳහන් කළ ගණේශාඡ්ටොත්තරගතනාමස්තෝත්‍රය මෙන් මෙය නම් කර ඇත්තේද අන්තර්ගතයට මූලිකත්වය දෙමිනි. බෞද්ධ අධ්‍යාපන රටාව තුළ මේ වන විට නාමාෂ්ටගතකය යන ග්‍රන්ථනාමය ඉතා හුරුපුරුදු වුවක් වන නමුත් පූර්ව අවබෝධයකින් තොරව මේ පිළිබඳ සිතන පර්යේෂකයෙකුට තත් ග්‍රන්ථනාමයේ කිසියම් උභයතාවක් පවතින බව පෙනී යෑමෙහි වරදක් නොමැත. 'නම් එකසිය අටක්' යන ව්‍යවහාරය තුළ නිශ්චිත අර්ථයක් හෝ අදහසක් ලබාගැනීමට ඉඟියක් නොලැබීම ඊට හේතුවයි. එහෙත් ගණේශාඡ්ටොත්තරගතනාමස්තෝත්‍රය යන නාමකරණයේ මූලින්ම යෙදී ඇති 'ගණේශ' යන කොටස හේතුවෙන් තත් ස්තෝත්‍රයේ අන්තර්ගතය පිළිබඳ කිසියම් අදහසක් ලබා දෙයි. එයද නාමාෂ්ටගතකයේදී මෙන් 'අඡ්ටොත්තරගතනාමස්තෝත්‍රය' යනුවෙන් නම් කළේ නම් පාඨකයාගේ සිත තුළ එකවරම අනවබෝධයක් ඇති කරයි. ඒ අනුව මෙහිදී උපකල්පනය කළ හැකි කරුණ නම්, සම්බුද්ධනාමාෂ්ටගතකය හෝ ගෞතමනාමාෂ්ටගතකය යනුවෙන් තිබූ මූලික ග්‍රන්ථනාමය නාමාෂ්ටගතකය යනුවෙන් සංකේප වූවා විය හැකිය. මෙවැනි ආකාරයේ වෙනත් කෘතියක් බෞද්ධ සාහිත්‍යය තුළ භාවිත නොවූ හෙයින් හෝ ව්‍යවහාරයේ පහසුව තකා එසේ වන්නට ඇත.

අනෙක් අතට නාමාෂ්ටගතකය සංස්කෘත ශතක ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් නම් කිරීම යෝග්‍ය නොවන්නේ ශතක ග්‍රන්ථයක අන්තර්ගත විය යුතු මූලික ලක්‍ෂණයක් වශයෙන් සැලකෙන 'ශ්ලෝක සියයක් හෝ ඊට අඩු - ඩැඩ් ආසන්න ප්‍රමාණයක් තිබිය යුතුය' යන මූලික සිද්ධාන්තය පවා මෙහි දක්නට නොලැබෙන හෙයිනි. මහනුවර යුගයේ භාවිත කළ සම්භාව්‍ය පාඨ්‍ය ග්‍රන්ථයක් වන නාමාෂ්ටගතකය පිළිබඳ විභාෂි විජයශ්‍රීවර්ධන මහතා මෙබඳු අදහසක් පළ කරයි. "මෙහි ආරම්භක ශ්ලෝකයේ පටන් පසලොස්වැන්න දක්වා වූ ශ්ලෝකයන්ගේ අවසානයෙහි (.... යට කී ගුණ දරන බුදුරජුන් මම නමදිමි) "නාමාමහමි"යි යෙදීමෙන් කර්තෘගේ අසීමිත බුද්ධ භක්තිය පළ වේ. මේ අනුව

නාමාඡ්චයකය වූ කලී බුදුරදුන් විෂයයෙහි අසීමිත හක්තියකින් හෙබි බෞද්ධෝපාසකයෙකු විසින් විරචිත බුද්ධ ස්තෝත්‍ර ගතකයක් සේ හැඳින්වීම වරදක් නොවේ.”⁵ විජය ශ්‍රී වර්ධන මහතා මෙහිදී මතු කරන ‘නාමාඡ්චයකය බුද්ධස්තෝත්‍රයක් විය හැකිය’ යන අදහස වැදගත් වේ. සැබැවින්ම ස්තෝත්‍රවල දක්නට ලැබෙන මූලික ලක්ෂණයක් වන අන්වර්ථ නාම හෝ ගුණ නාම නැවත නැවත සඳහන් කිරීම නාමාඡ්චයකයේද ඉතාම පැහැදිලිව දක්නට ලැබේ. (ගණශාඡ්චෝත්තරගතනාමස්තෝත්‍රය හා නාමාඡ්චයකය පිළිබඳ ඉදිරියේදී සිදු කරන සංසන්දනයේදී මේ කාරණය තවදුරටත් පැහැදිලි කෙරේ.) ඒ අනුව නාමාඡ්චයකය බුද්ධ ස්තෝත්‍රයක් වශයෙන් සැලකිය හැකි නම් එය හුදෙක් නාමාඡ්චයකය යනුවෙන් නම් කරනවාට වඩා ‘ගෞතමනාමාඡ්චයකස්තෝත්‍රය’ හෝ ‘සම්බුද්ධනාමාඡ්චයකස්තෝත්‍රය’ යනුවෙන් හැඳින්වීම වඩාත් උචිත බව හැඟේ.

ගණශාඡ්චෝත්තරගතනාමස්තෝත්‍රයේ හා නාමාඡ්චයකයේ විද්‍යමාන සාමාන්‍ය ලක්ෂණ

මෙම නිර්මාණද්වයෙහි විද්‍යමාන සාමාන්‍ය ලක්ෂණ කවරේදැයි සංසන්දනය කිරීමට පෙර එම සංග්‍රහද්වයම එකම තලයකදී දැක්වීම ඉදිරි නිරීක්ෂණවලට පහසුවක් සපයයි.

ගණශාඡ්චෝත්තරගතනාමස්තෝත්‍රය	නාමාඡ්චයකස්තෝත්‍රම
01. ගණශ හෙරම්බ ගජානනෙති මහොදර ස්වානුභවප්‍රකාශිත් වර්ෂට සිද්ධිප්‍රිය බුද්ධිනාථ වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	01. සම්බුද්ධං පුණ්ඩරිකාකෞ සඵඤා කරුණාස්පදම් සමන්තහදං ශාස්තාරං ශාකාසිංහං නමාමාහම්
02. අනෙකච්චිවාන්තක වක්‍රකුණ්ඩ ස්වසංඤ්චාසිංශ්ච වතුර්භුජෙති කච්චි දෙව්‍යාන්තකනාගකාරිත් වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	02. ශ්‍රීසනං ශ්‍රීමතිං ශ්‍රෙෂ්ඨං ශීලරාශිං ශිවච්චකරම් ශ්‍රීමන්තං ශ්‍රීකරං ශාන්තං ශාන්තවෙශං නමාමාහම්

03. මහෙශසුනො ගජදෙනෙත්‍රො වරෙණාසුනො විකට ත්‍රිතෙත්‍ර පරෙශ ධරණීධර එකදන්ත වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	03. තෙනරාත්මවාදිතං සිද්ධං නිරවද්‍යං නිරාසුචම් නීතිඤං නිමිලාත්මානං නිෂ්කලච්චකං නමාමාහම්
04. පුමොද මොදෙති නරාන්තකාරෙ ෂඩ්ධර්මිහන්තර් ගජකර්ණ ධුණ්ඪෙ ද්වන්ද්වාරිසින්ධො ස්ථිරභාවකාරිත් වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	04. නිවාදං නිරහච්චකාරං නිර්විකල්පං තථාගතම් නිධ්විතනිබ්ලක්ඛෙශං නිස්ප්‍රපඤ්චං නමාමාහම්
05. විනායකඤාන විසාතගත්‍රො පරාශරසාත්මජ විෂ්ණුපුත්‍ර අනාදිපුජ්‍යාබුග සර්වපුජ්‍ය වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	05. විශ්වෙශ්වරං විමුක්තඤං විශ්වරූපං විනායකම් විශ්වලක්ෂණසම්පුණ්ණං විතරාගං නමාමාහම්
06. විධෙර්ජ ලම්බොදර ධුමුවර්ණ මයුරපාලෙති මයුරවාහිත් සුරාසුරෙරො සෙවිත පාදපද්ම වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	06. විද්‍යාවරණසම්පන්නං විශ්වෙශං විමලප්‍රභම් විනීතවෙශං විපුලං විතදොෂං නමාමාහම්
07. වරින් මහාබුධිවජ ශුචිකණ් ශිවජ සිංහස්ථ අනන්තවාහ දිතොජ විස්තේශ්වර ශේෂනාහෙ වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	07. දුද්ධාන්තදම්කං සච්චාං ශුද්ධං ශොද්ධොදනිං මුනිම් සුගතං සුගතිං සොමාං ශුභ්‍රකීර්තිං නමාමාහම්
08. අණොරණියො මහතො මහියො රවෙජී යොගේශජ ජොෂ්ඨරාජ නිධිම න්ත්‍රෙශ ච ශෙෂපුත්‍ර වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	08. යොගීශ්වරං දශබලං ලොකඤං ලොකපුජ්චම් ලොකාවායචීං නිරාවායචී ලොකනාථං නමාමාහම්
09. වරපුදාතර් අදිතෙශ්ච සුනො පරාත්පරඤාතද තාරවක්ත්‍ර ගුහාග්‍රජ බ්‍රහ්මප පාර්ශ්වපුත්‍ර වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	09. කලච්චකම්කතං කාමාරි- මකලච්චකං කලාධරම් කාන්තමූර්තිං දයාපාත්‍රං කතකාහං නමාමාහම්
10. සිනෙධාශ්ච ශත්‍රො පරශුප්‍රයාණො ශම්භපුෂ්පප්‍රිය විස්තහාරිත් දුච්චාහරෙරොර්චිත දෙවදෙව වදන්තමෙවං තාපච ප්‍රභිතා:	10. පරමාථීං පරජොතාතිං පරමං පරමෙශ්වරම් භවාභවකරං භවාං භගවත්තං නමාමාහම්

<p>11. ධිය ප්‍රදානශ්ව ශමීප්‍රියෙති සුසිද්ධිදානශ්ව සුශාන්තිදානා අමෙයමායාමිත වික්‍රමෙති වදන්තමෙවං තාපත ප්‍රහිතා:</p>	<p>11. මහාමනිං මහාවියඝිං මහාහිඤං මහාබලමී මහොදාමං මහාධෙයඝිං මහාබාහුං නමාමාහමී</p>
<p>12. ද්විධාවතුර්ථී ප්‍රිය කාශාපශ්ව ධනප්‍රදා ඥානපදප්‍රකාශ චිත්තාමණෙ චිත්තචිතාරකාරිත් වදන්තමෙවං තාපත ප්‍රහිතා:</p>	<p>12. ආදාං පචිත්‍ර සර්විය- මපරාජිතමව්‍යුතමී මිතං පරහිතං තාථං අමීතාහං නමාමාහමී</p>
<p>13. යමසා ශත්‍රො අහිමානශත්‍රො විධෙජ්ඣන්තා කපිලසා සුනො විදෙහස්වානන්ද අයොගයොග වදන්තමෙවං තාපත ප්‍රහිතා:</p>	<p>13. වතුමාරාච්චිජිතං තත්ත්වඤං ශචිකරං ශිවමී සත්ත්වසාරං සදාචාරං සාර්වාහං නමාමාහමී</p>
<p>14. ගණසා ශත්‍රො කමලසා ශත්‍රො සමස්තභාවඤ ච භාලවජු අනාදිමධාන්තමයප්‍රචාරිත් වදන්තමෙවං තාපත ප්‍රහිතා:</p>	<p>14. දෙවදෙවං මහාදෙවං දෙවවජ්ඣිතමවායමී ප්‍රමාණාතීතදෙවෙශං දිවාරූපං නමාමාහමී</p>
<p>15. විහො ජගද්දරූප ගණෙශ භූමන් පුෂ්ටො පතෙ ආබ්‍රහතෙති බොධි ක්‍රිත්තශ්ව පාතුශ්ව තු සංහරෙති වදන්තමෙවං තාපත ප්‍රහිතා:</p>	<p>15. ජිතෙජ්ජියං ජිතක්ලේශං ජිතෙජුං පුරුෂොන්තමමී උත්තමං සත්තමං බ්‍රහ්මං පුණ්‍යකෛත්‍රං නමාමාහමී</p>
<p>16. ඉදමෂ්ටොත්තරශතං නාමීනාං තසා පධන්ති යෙ ශ්‍රැණ්වන්ති තෙෂු වෙව හිතා කුරුධිවං මා ප්‍රචේශනමී</p>	<p>16. භක්තොදං යෙ පධන්තිතාං ප්‍රාතරුත්ථාය මානවා නාමාෂ්ටශතකං පුණ්‍යං පචිත්‍රං පාපනාශනමී</p>
<p>17. භුක්තිමුක්තිප්‍රදං සුණ්ඨේර ධනධානාප්‍රචරධනමී බ්‍රහ්මභූතකරං ස්තොත්‍රං ජපන්තං නිත්‍යවාදරාත්</p>	<p>17. ස ලභෙනාමීතාත් භොගාත් භොමාත් ස්වභෝද්භවාස්තථා ව්‍යාධියස්තං න බාධන්තෙ දුස්ච්චන්තං තසා නයාති</p>

වස්තුබ්‍රිජය අතින් ගත්කල දෙපරිදි වුවද තේමාව හා අරමුණු අතින් මෙම ස්තෝත්‍ර ද්වයම එකම ස්වරූපයකින් යුක්තය. එනම්, ගණේශාෂ්ටොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයේ වස්තුබ්‍රිජය ගණ දෙවියා වෙනුවෙන් විවිධ අර්ථවල භාවිත වන නාමමාලාවක් සඳහන්

කිරීමයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ හඳුන්වන විවිධ නම් එකසිය අටක් සඳහන් කිරීම නාමාෂ්ටශතකයේ වස්තුබ්‍රිජයයි. එහෙත් මේ නිර්මාණ ද්වයේම තේමාව ආගමික ස්වරූපයක් දරයි. තවද, මෙම ස්තෝත්‍ර ද්වයේම අන්තය පද්‍යවල (16 - 18 දක්වා පද්‍ය) සඳහන් පරිදි මේවා මගින් අපේක්ෂා කෙරෙනුයේ වර්ණිත වර්තය කෙරෙහි ජන විශ්වාසය දිනා ගැනීමයි. එහෙයින් නිර්මාණ ද්වයේම අරමුණුද එක සමාන වේ. මීට අමතරව මෙම ද්වන්ද්වය අතර තවත් සාමාන්‍ය ලක්ෂණ කිහිපයක්ම හඳුනාගත හැකිය. ඒ පිළිබඳ මතු දැක්වෙන පරිදි සාකච්ඡා කළ හැකිය.

01. ශ්ලෝක ප්‍රමාණය අතින් ප්‍රබන්ධ ද්වයම සමාන වීම

මෙම නිර්මාණ යුගලයම ශ්ලෝක දහ අටකින් සමන්විත වේ. මේ අතරින් ගණේශාෂ්ටොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයේ 1 - 3, 5 - 9, 11, 13, 14 ශ්ලෝක ඉන්ද්‍රච්ඡා වෘත්තයෙන්ද 4, 12, 15 ශ්ලෝක උපජාති වෘත්තයෙන්ද 16 - 18 ශ්ලෝක අනුෂ්ටුභ් ජන්දසෙන්ද රචනා කර ඇත. එහෙත් නාමාෂ්ටශතකය සම්පූර්ණයෙන්ම රචනා කර ඇත්තේ අනුෂ්ටුභ් ජන්දසෙනි. ඒ අනුව මෙහි ඇත්තේ ශ්ලෝක ප්‍රමාණයේ සාමාන්‍යත්වය පමණි. ඡාන්දසික සාමාන්‍යත්වය මේ යුග්මය අතර නොමැත. කෙසේ වෙතත් මෙහිදී වැදගත් වන්නේ වස්තුබ්‍රිජය අතින් දෙපරිදි වුවත් තේමාව, සැකැස්ම හා අරමුණ අතින් එකම ආකාරයක් පෙන්වුම් කරන නිර්මාණ ද්වයක ප්‍රමාණාත්මක සාමාන්‍යත්වය පැවතීම නමැති සුවිශේෂීතාවයි.

02. පුස්තුක ප්‍රබන්ධ ද්වයේම එකේ සිට පහලොව දක්වා ඇති ශ්ලෝකවල අවසාන පාදය එක සමාන ආකාරයට අවසන් කර තිබීම

මෙහිදී අදහස් කරන්නේ ගණේශාෂ්ටොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයේ පෙර කී ශ්ලෝකවල අවසාන පාදය ඒ ආකාරයෙන්ම නාමාෂ්ටශතකයේද මුල් පද්‍ය පහලොවේ අවසාන පාදය වශයෙන් යොදාගෙන ඇති බව හෝ නාමාෂ්ටශතකයේ පෙර කී ශ්ලෝකවල අවසාන පාදය ඒ ආකාරයෙන්ම

ගණේශාඡ්චොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයේ මුල් පද්‍ය පහලොවේ අවසාන පාදය වශයෙන් යොදා ඇති බව නොවේ. පද්‍ය බන්ධනයේදී ඒවායේ ප්‍රබන්ධකයන් ස්වාධීන මාර්ගයක් අනුගමනය කර ඇත. එහෙත් ගණේශාඡ්චොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයේ මුල් පද්‍ය පහලොවේම අවසාන පාදය 'වදන්තමෙවං ත්‍යජත ප්‍රභීතා:' යනුවෙන් යොදා ඇත. නාමාඡ්චොත්තරශතකයේ මුල් පද්‍ය පහලොවේ අවසාන පාදයේ අවසාන පදය 'නමාමහම්' යනුවෙන් තබා ඇත (උදා :- ශාක්‍යසිංහං නමාමහම්, ශාන්තවෙශං නමාමහම්). කිසියම් ප්‍රබන්ධද්වයක කිසියම් නිශ්චිත කොටස් දෙකක් අතර මෙවැනි සාමායක් ඇති වීම අහඹු සිදුවීමක් ලෙස සැලකිය නොහැකිය. අනෙක් අතට එම සාමාය එකම පරාසයක් තුළ පමණක් දක්නට ලැබීමද මෙය අහඹුවක් නොවන බව තහවුරු කරන තවත් සාධකයකි. ගණ දෙවියන් වෙනුවෙන් රචනා වූ තවත් ස්තෝත්‍ර ගණනාවක් ඇත. ගණේශාඡ්චොත්තරශතනාමාර්චනස්තෝත්‍ර යනුවෙන් පද්‍ය හතළිස් නවයකින් සමන්විත ගණදේව ස්තෝත්‍රයක්ද තිබේ. තවද, ගණේශාඡ්චොත්තරශතනාමාවලී යනුවෙන් තවත් ස්තෝත්‍ර ගණනාවක්ම භාවිත වේ. ඒ කිසිදු ස්තෝත්‍රයකදී මෙවැනි අන්‍යෝන්‍ය සාමායක් දක්නට නොලැබීමද විශේෂ කරුණකි.

03. ප්‍රබන්ධ ද්වයේම 1 - 15 දක්වා ඇති ශ්ලෝකවලදී නම් එකසිය අටක් සඳහන් කර තිබීම

මෙම ස්තෝත්‍ර ද්වයේම ප්‍රධාන අන්තර්ගතය වන්නේ නම් එකසිය අට බැගින් සඳහන් කිරීමයි. ප්‍රබන්ධකයෝ දෙදෙනාම ඒ සඳහා මුල් පද්‍ය පහලොව පමණක් උපයෝගී කර ගනිති. එම නම් අතර කිසිදු සාමායක් නොමැති අතර ඡන්දසද දෙපරිදි වේ. මෙහිදී 'එකසිය අට' යන සංඛ්‍යාත්මක අගය කුමන හේතුවක් මත යොදා ගත්තේදැයි නිශ්චිතව කිව නොහැකිය. නම් එකසිය අට බැගින් අන්තර්ගත වන පරිදි රචිත සංස්කෘත ස්තෝත්‍ර නිර්මාණවල බොහෝ වෙයි. උදාහරණයක් වශයෙන් සඳහන් කරන්නේ නම් දෙවිවරුන් වෙනුවෙන් රචනා කර ඇති, නම් එකසිය අට බැගින් වන ස්තෝත්‍ර ගණනාවක් දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී

බාහස්පති අඡ්චොත්තරශතනාමාවලී, ශ්‍රී සූර්ය අඡ්චොත්තරශතනාමාවලී, ශ්‍රී මංගල අඡ්චොත්තරශතනාමාවලී, ලක්ෂ්මී අඡ්චොත්තරශතනාමාවලී, ශ්‍රී ශක්‍ර අඡ්චොත්තරශතනාමාවලී යනු ඉන් කිහිපයකි. එහෙත් බොද්ධ සාහිත්‍යය තුළ මෙම සංඛ්‍යාව ඉස්මතු වන්නේ තවත් අවස්ථා දෙකකදී පමණි. ඉන් එක් අවස්ථාවක් නම් සිදුහත් කුමරුට නම් තැබීමේ උළෙල සඳහා බමුණු පඬිවරුන් එකසිය අට දෙනෙක් සහභාගී වීමයි. අනෙක, බුදුරජාණන් වහන්සේ සතුව එකසිය අටක් මංගල කාරණා පවතින බව සඳහන් වන අවස්ථාවයි. මන්ත්‍ර ජපනයේදීද අදාළ මන්ත්‍රය එකසිය අටවාරයක් ජප කිරීම පවතී. මේ අනුව එකසිය අට යන සංඛ්‍යාවම මෙහිදී යොදා ගත්තේ කිනම් නිර්ණායකයක් මත පිහිටාදැයි ඉදුරාම කිව නොහැකි වුවත් ප්‍රබන්ධ ද්වයම එය අනුගමනය කර ඇත.

04. ප්‍රබන්ධ ද්වයේම 16 - 18 දක්වා ඇති ශ්ලෝකවල සාමායතාව

ප්‍රබන්ධ ද්වයේ අවසාන පද්‍යයෙහිද එනම්, 16, 17, 18 පද්‍යවලද අන්‍යෝන්‍ය සාමායක් දක්නට ලැබේ. ප්‍රබන්ධ ද්වයේම පෙර කී කොටස (16 - 18 දක්වා පද්‍ය) අනුෂ්ටුභ් ඡන්දසෙන් රචනා කර ඇති හෙයින් ඡන්දසික සාමායක්ද පවතී. ඊට අමතරව, ප්‍රබන්ධ ද්වයේම මෙම කොටස මුල් පද්‍ය පහලොවෙන් වෙන් කර හඳුනා ගත හැකිය. තවද, ප්‍රබන්ධ ද්වයේම 16 - 18 දක්වා ඇති පද්‍ය ත්‍රයේදී, ස්තෝත්‍රය ගායනා කිරීමෙන් ලද හැකි ප්‍රයෝජන විස්තර කරයි. මේ අතරින් කවර රචනාවක් වඩා පූර්වකාලීනදැයි හඳුනා ගැනීම අපහසු වුවත් එම මුල් රචනාවේ 16 - 18 දක්වා වන ශ්ලෝක ත්‍රය පසුකාලීනව වෙනත් අයෙකු විසින් ප්‍රබන්ධයට ක්‍රමවත් අවසානයක් ලබාදීමේ අදහසින් එකතු කරන ලද්දක් විය හැකිය. එවැනි සිදුවීම් පිළිබඳ සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ නොයෙක් වර කියවේ.

ගණශාමෝත්තරගතනාමස්තොත්‍රය	නාමාමෝගතකස්තොත්‍රමි
16. ඉදමමෝත්තරගතනාමිනාං තසා පධන්ති යෙ ග්‍රාණ්වන්ති තෙජ්‍ර වෙවි හිතාඃ කුරුධිවං මාං ප්‍රවේගනමි	16. හක්තොදං යා පධන්තිතාං ප්‍රාතරුත්ථාය මානව්‍යා නාමාමෝගතකං පුණ්‍යං පචිත්‍රං පාපනාගනමි
17. භුක්තිමුක්තිප්‍රදං චුණ්ඨේර් ධනධානාප්‍රවර්ධනමි චුත්මභුතකරං ස්තොත්‍රං ජපන්තං නිතාචාදරාත්	17. ස ලභොතාමිතාත් හොගාත් හොමාත් ස්වභෝද්භවාස්තථා ව්‍යාධියස්තං න බාධන්තෙ ද්‍රාස්ථජනං තසා ගතාහි
18. යත්‍ර කුත්‍ර ගණේශසා චින්තයුක්තානි වෙවිහටාඃ ධාමානි තත්‍ර සංහිතාඃ කුරුධිවං මා ප්‍රවේගනමි	18. ආයුරාරොගාසම්පන්නස්-සවේශ්වය්සිසමන්විතාඃ මෙධාවි කුලජො වාග්මි හවේජ්ජන්මනි ජන්මනි

මෙහිදී සඳහන් කෙරෙන එක් එක් ආනිසංස අතර අන්‍යෝන්‍ය සාමාන්‍යයක් පැහැදිලිවම දක්නට නොලැබුණද සැකැස්ම හා ශෛලිය යන අංශවලින් කිසියම් සම්බන්ධතාවක් තිබෙන බව පැහැදිලිව පෙනේ. පහලොස් වැනි ශ්ලෝකයේදී භාවිත කළ විරිත වෙනස් කරන ගණශාමෝත්තරගතනාමස්තොත්‍ර රචකයා 16 - 18 ශ්ලෝක ත්‍රය සඳහා නාමාමෝගතකයේදී සම්පූර්ණයෙන්ම භාවිත කර ඇති අනුෂ්ටුභ් ජන්දස යොදාගෙන තිබීම එක් උදාහරණයකි. ගණශාමෝත්තරගතනාමස්තොත්‍රයේදී අනුෂ්ටුභ් ජන්දස භාවිත කෙරෙන පළමු හා එකම අවස්ථාව මෙයයි. මීට අමතරව මෙම රචනා ද්වයේම දහසය වැනි ශ්ලෝක යුගලයේ අර්ථ සාමාන්‍ය සුළු වශයෙන්ද වචන සාමාන්‍ය විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකිය.

ගණශාමෝත්තරගතනාමස්තොත්‍රය	නාමාමෝගතකස්තොත්‍රමි
16. ඉදමමෝත්තරගතනාමිනාං තසා පධන්ති යෙ ග්‍රාණ්වන්ති තෙජ්‍ර වෙවි හිතාඃ කුරුධිවං මා ප්‍රවේගනමි (යමෙක් මෙම නමි එකසිය අට කියන්ද අසන්ද ඔවුන් වෙත බය නොපැමිණේවා)	16. හක්තොදං යා පධන්තිතාං ප්‍රාතරුත්ථාය මානව්‍යා නාමාමෝගතකං පුණ්‍යං පචිත්‍රං ප්‍රාපනාගනමි (යම් මානවයෙක් පුණ්‍ය වූ පිවිතුරු වූ පචි තසන්තා වූ මෙම නමි එකසිය උදයේ නැගිට හක්තියෙන් යුතුව කියන්ද...)

මෙම ශ්ලෝක ද්වයේම වචන භාවිතයේ බොහෝ සමානතා පවතින බව ඉහතින් සඳහන් කරන ලද විග්‍රහයෙන් පැහැදිලි වේ. මේ අතරින් ඉතාම පැහැදිලි සාමාන්‍ය ලක්ෂණයක් වශයෙන් පෙන්වා දිය හැකි වන්නේ පද්‍ය ද්වයේම අන්තර් පාදවල අන්තර් වචන යුගලයයි. එක් ප්‍රබන්ධකයෙක් අනෙක් ප්‍රබන්ධය දෙස බලමින් ඒ හා සමාන වචන ගළපමින් සිදු කරන ලද රචනාවක ස්වරූපය මෙයින් නිරූපණය වේ.

05. ප්‍රබන්ධ ද්වයම එක සමාන වස්තු විෂයක් භාවිත කර තිබීම

මූලික වශයෙන් විමසා බැලීමේදී පැහැදිලි වන්නේ මෙම ස්තොත්‍ර යුගලයම ආගමික ප්‍රස්තුතයක් යටතේ රචනා කර ඇති බවයි. එහි වෙනසකට ඇත්තේ එකිනෙකට අසමාන ආගම් දෙකක් නිරූපණය වීම පමණි. ගණශාමෝත්තරගතනාමස්තොත්‍රයේදී වර්ණනා කෙරෙන්නේ දෙවියෙකි. නාමාමෝගතකයේදී වර්ණනා කෙරෙන්නේ මනුෂ්‍යයෙකු වන බුදුරජාණන් වහන්සේය. එහෙත්, පොදුවේ සලකා බැලූ විට මේ වර්තද්වයම ආගමික සන්දර්භයට අයත් වේ. ඒ අනුව මේ ප්‍රබන්ධ ද්විත්වයම ආගමික වස්තු විෂයක් භාවිත කර ඇති බව පැහැදිලිය. මේ අතරින් කිනම් රචනාවක් මූලින් රචනා කළේදැයි ඉඳුරාම ප්‍රකාශ කිරීමට අපහසු වුවත් කවර හෝ එක් රචනාවක දැඩි බලපෑම අනෙකට ලැබී ඇති බව පැහැදිලි කර ගැනීමට මෙයද වැදගත් සාක්ෂ්‍යයකි. පළමුව කළ රචනාව දෙස බලා දෙවැන්න රචනා කරන්නට ඇතැයි සිතීම වඩා සාධාරණය.

06. ප්‍රබන්ධ ද්වයම සංස්කෘත භාෂාවෙන් රචනා කර තිබීම

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණ වර්ණනා කරමින් පාලි භාෂාවෙන් රචනා කර ඇති නිර්මාණ කොතෙකුත් ඇත. ඊට සාපේක්‍ෂව සංස්කෘතයෙන් රචිත බුද්ධ වර්ණනා ඇත්තේ අතිස්වල්පයකැයි කීමෙහි වරදක් නොමැත. සංස්කෘතයෙන් රචිත වර්ණනාත්මක පද්‍ය සංග්‍රහවලදී ප්‍රධාන වශයෙන් අරමුණු වී ඇත්තේ දෙවියෝය. ගණේශ්චොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රයද ඊට කදිම නිදසුනකි. මෙහිදී වැදගත් වන්නේ නාමාෂ්ටශතකයයි. එය සංස්කෘත මාධ්‍යයෙන් කරන ලද බුදු ගුණ වර්ණනාවක් වීම ඊට හේතුවයි. කෙසේ වෙතත් මෙම රචනා ද්වන්ද්වයේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණ අතර භාෂාව නමැති සාධකය බැහැර කළ නොහැක්කකි. සංස්කෘත ග්‍රන්ථවල ආභාසය ඇතිව, ඇතැම්විට ඒවායේ පරිවර්තන හෝ අනුවර්තන වශයෙන් සංගෘහිත කෘති පාලියෙහිද විශේෂයෙන්ම සිංහලයෙහිද කොතෙකුත් දක්නට ලැබේ. එහෙත් එක සමාන ප්‍රස්තුතද්වයක් භාවිත කරමින් එකම භාෂාවකින් රචිත මෙවැනි ප්‍රබන්ධද්වයක් සංස්කෘතයෙහි සොයා ගැනීම උගහටය. මේ අතරින් කවරක් පූර්වකාලීනදැයි හෝ කවරක් පශ්චාත් කාලීනදැයි නිර්ණය කළ නොහැකි වුවත් රචකයන් දෙපලම සංස්කෘත පද්‍ය බන්ධනයෙහි මෙන්ම නිවැරදි භාෂා භාවිතයෙහි ප්‍රවීණයන් බව ප්‍රදර්ශනය කෙරේ.

නිගමනය

ගණේශ්චොත්තරශතනාමස්තෝත්‍රය හා නාමාෂ්ටශතකය අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය සාමාන්‍යතා පිළිබඳ ශීර්ෂ හයක් යටතේ ඉහතදී කරුණු සාකච්ඡා කරන ලදී. එහිදී ඉස්මතු වූ කරුණුවලින් පැහැදිලි වන්නේ මෙම නිර්මාණද්වය අතර පවතින සමානතා අහඹු ලෙස සිදු වූවක් ලෙස සැලකීම අනුවන බවයි. ලෝකයේ එක් එක් සාහිත්‍ය නිර්මාණ අතර මෙවැනි අන්‍යෝන්‍ය සහලක්ෂණ අඩු වැඩි වශයෙන් විද්‍යමාන වීම බොහෝ අවස්ථාවල දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව මෙහිදී ප්‍රස්තුත නිර්මාණද්වය අතර දක්නට ලැබෙන්නේ අන්‍යන්ත සම්බන්ධතාවකි; සහරූපීතාවකි. එයින් ගම්‍ය වන්නේ එක්කෝ

මෙම නිර්මාණ ද්වයම එකම රචකයෙකු විසින් අවස්ථා දෙකකදී රචනා කර ඇති බවයි, නැත්නම් පළමු රචනාවේ ආභාසය ලබමින් එය ඉදිරියේ තබාගනිමින් කිසියම් වෙනත් රචකයෙකු විසින් දෙවැනි ප්‍රබන්ධය රචනා කරන්නට ඇති බවයි. කෙසේ වෙතත් මේ අතරින් පළමු හා දෙවැනි ප්‍රබන්ධ නිශ්චිත වශයෙන් හඳුනාගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් සාක්ෂ්‍ය සපයා ගත නොහැකි වීම ගැටලුවකි.

ආන්තික සටහන්

1. 'ස්තෝත්‍ර - ස්තූතිය', ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂය (ද්විතීය භාගය), සම්පාදක වැලිච්චියේ සෝරත හිමි, ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ, 2011 (පස්වැනි මුද්‍රණය), 1134 පිටුව 'Stotra – praise, eulogium, a hymn of praise', A Sanskrit English Dictionary, ed, Monier Monier Williams, Asian Educational Services, New Delhi, 2005 (Reprint), p.1259; 'ස්තෝත්‍ර - ස්තූතියෙන්' තේනේති' *Shabdakalpadrumh* -Part 5, ed. Rajaradha kantadeva, Chowkhamba Sanskrit Series Office, Varanasi I, 1961, p.435.
2. "අනු වො වර්ණයිෂ්‍යාමි විධිං මන්වන්තරසා තු සාවො යජුංෂි සාමානි තථාවන් ප්‍රති ද්‍රෙදවතම් විධිහොත්‍රං තථාස්තොත්‍රං පූර්වවන් සම්ප්‍රවර්තනේ ද්‍රව්‍යස්තොත්‍රං කර්මස්තොත්‍රං විධිස්තොත්‍රං තපේව ව තපේවාහිජනස්තොත්‍රං ස්තොත්‍රමෙතච්චතුෂ්ටයම්", *Shabdakalpadrumh* -Part 5, Op.cit.
3. *Ganesha* (An e-book), Tamarapu Sampath Kumara, p.5.
4. මීට අමතරව විවිධ අවස්ථාවලදී ගණේශ වෙනුවෙන් භාවිත කරන තවත් නම් සමූහයක් වේ. ඒ අතරින් සුමුඛ, එකදන්ත, කපිල, ගජකර්ණ, ලම්බොදර, විකට, විස්තනාශක, ගණාධිප, ධූමකේතු, ගණාධ්‍යක්ෂ, බාලව්‍යු, ගජානන යන නම් දොළහ ගණේශ වෙනුවෙන් සිදු කරන කිසියම් චාරිත්‍රයකදී භාවිත කර ඇත. විස්තරාජ, ගජානන, ලම්බොදර, ශිවන්මජ, වතුකුණ්ඩ, සුපකර්ණ, ගණේශ්වර, විස්තනාශින්, විකට, වාමන, සර්වදේව, සර්වද්‍රෘඩවිනාශී, විස්තහර්තෘ, ධූම්‍රජ, සර්වදේවාහිදේව, එකදන්ත, කෘෂ්ණපිභිගල, බාලව්‍යු, ගණනාථ, ශභිකරසුත්‍ර, අනභිගපුජන යන නම් විසිඑක ගණේශ වෙනුවෙන් සිදු කරන පුදපූජා අතරතුරදීද භාවිත කර ඇත. Op.cit., pp.22-23.
5. විජයශ්‍රීවර්ධන, විභාවි, සිංහල භාෂාධ්‍යයන සම්ප්‍රදාය හා පාඨ්‍ය ග්‍රන්ථ (මහනුවර යුගය), ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ, 2000, 255 පිටුව.